

Саветодавна комисија за људска права

ТСС зграда Д-12, седиште мисије УНМИК-а, Приштина, Косово, електронска пошта hrar-unmik@un.org, телефон +381 (0)38 504 604 локал 5182

ОДЛУКА

Датум усвајања: 16. децембар 2010. године

Предмет бр. 36/08

Јахја МОРИНА

против

УНМИК-а

Саветодавна комисија за људска права, на заседању одржаном 16. децембра 2010. године,
уз присуство следећих чланова:

г. Марека НОВИЦКОГ, председавајућег
г. Пола ЛЕМЕНСА
гђе Кристин ЧИНКИН

Уз помоћ
г. Рацеша ТАЛВАРА, извршног службеника

Узевши у обзир изнад поменућу жалбу, уложену сагласно са Одељком 1.2 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12 од 23. марта 2006. о оснивању Саветодавне комисије за људска права,

Након већања, одлучила је следеће:

I. ПОСТУПАК ПРЕД КОМИСИЈОМ

1. Жалба је уложена 11. августа 2008. године и уписана је 20. августа 2008. године. Жалилац је доставио додатне информације 6. октобра 2008.
2. 22. октобра 2008. године, Комисија је проследила предмет Специјалном представнику Генералног секретара (СПГС) како би добила примедбе УНМИК-а на прихватљивост предмета. СПГС је доставио свој одговор 28. новембра 2008. године., назначивши да жалба није поткрепљена.

3. Дана 15. децембра 2008., Комисија је поново саопштила предмет СПГС-у како би добила примедбе УНМИК-а на прихватљивост и меритум предмета, приложивши додатне информације које је доставио жалилац.
4. Комисија је дана 22. децембра 2008. сазнала за смрт г. Јахје Морине, до које је дошло 19. новембра 2008, и признала његове наследнике, Месрс Мендитон и Бесник Морину, као особе које имају право на наставак поступка жалбе. Из практичних разлога, Комисија ће наставити да именује г. Јахја Морину као жалиоца, иако су то сада Месрс Мендитон и Бесник Морина.
5. Дана 19. јануара 2009. УНМИК је доставио свој одговор.
6. Дана 23. априла 2009. Комисија тражи од УНМИК-а да појасни неке елементе из свог одговора. СПГС је 2. јула 2009. доставио даље примедбе поводом случаја.
7. Комисија је 9. септембра 2009. проследила одговор СПГС-а жалиоцу.
8. Жалилац је доставио свој одговор на примедбе СПГС-а 25. септембра 2009., а потом и додатне податке 22. октобра 2009.
9. Дана 8. децембра 2009. и 26. фебруара 2010. Комисија је проследила одговор жалиоца и додатне податке СПГС-у ради добијања информација.

II. ЧИЊЕНИЦЕ

10. Жалилац, сада покојни, био је власник приватне фирме "Топ Ган", са седиштем у Гњилану, где је и живео. Његова фирма је започела је пословање након измирења обавезне административне таксе 2. маја 2001. године, под привременим регистарским бројем издатим 12. августа 2001.
11. Дана 4. октобра 2001. Заменик УНМИК-овог општинског администратора за општину Гњилане, послао је потврду КФОР-у, Полицији УНМИК-а и Царинској служби, у коме стоји да је жалилац власник фирме "Топ Ган" и да је фирма регистрована. Потврда је гласила:

"Потврђује се да фирма је регистрована и овлашћена за набавку спортске опреме и опреме за лов. Стога има дозволу да купује и продаје ловне артикле попут метака, лукова, стрела, замки, ножева, опреме за риболов, и других реквизита за лов и стрељаштво.

Делатност фирме захтева увоз одговарајуће опреме."

12. Дана 16. октобра 2001. жалилац је извршио пререгистрацију како би променио структуру фирме и преименовао је у "Sh.P.T. Топ Ган". Издата му је нова потврда регистрације 18. децембра 2001.
13. 21. јула 2002. УНМИК-ов Општински администратор за општину Гњилане послао је додатну потврду КФОР-у, Полицији УНМИК-а и Царинској служби у којој се потврђује горе наведени податак, и у додатку стоји да је дозвола издата на "неодређени временски период, тј. за све време док фирма послује."

14. Жалилац тврди да се, од тренутка кад је започео трговинску делатност, ослањао на валидност потврде издате од стране УНМИК-овог Општинског администратора општине Гњилане, и обавештавао Полицију УНМИК-а (команду) и УНМИК-ову Полицију у Гњилану када је плаћао царинске трошкове за муницију увезену из Албаније, Италије и Србије, по прописима.
15. По захтеву УНМИК-овог Међународног тужиоца 24. октобра 2002., УНМИК-ов Међународни судија издао је налог за претрес у потрази за оружјем, муницијом, и/или запаљивим супстанцама, у кући жалиоца, фирми и возилима, или у возилима или просторијама близу некретнина наведених у налогу. У налогу је такође наведено да се заплене одређени документи, компјутерски дискови, итд., који покривају период од 4. октобра 2001. до датума претреса.
16. Дана 29. октобра 2002. УНМИК-ова Полиција је извршила претрес релевантних просторија у присуству жалиоца и доставила је копију налога за претрес под датумом 24. октобар 2002. Током претреса, УНМИК-ова Полиција је такође доставила жалиоцу писмо, потписано од стране УНМИК-овог Општинског администратора Општине Гњилане под датумом 25. октобар 2002. у коме се наводи да УНМИК-ов Општински администратор "није имао право да изда такву дозволу или овлашћење", што се односи на право поседовања муниције или ловачке опреме, и да жалилац "треба да сматра ову дозволу неважећом."
17. УНМИК-ова Полиција је запленила сву муницију и пословне документе које је жалилац чувао у радњи, и доставила му листу заплењених артикала, у којој се потврђује да је заплењено више од 50,000 паковања муниције као и одређени број докумената и пословних записа. Према наводу жалиоца, они су такође пронашли и његову ловачку пушку, али пошто је жалилац за свој пиштољ имао важећу дозволу за поседовање оружја коју издаје УНМИК, пиштољ нису запленили. УНМИК-ова Полиција испитала је жалиоца и затражила да обустави све наредне наруџбине за муницијом, и да обавести полицију о доласку свих већ наручених пошиљки.
18. Жалилац је 31. октобра 2002. године потписао писмени налог да се у његовим продавницама ван Гњилана обустави продаја муниције. Дана 1. новембра 2002. жалилац је послао писмо УНМИК-овој Полицији тражећи овлашћење за продају муниције.
19. 5. новембра 2002. жалилац се састаје са УНМИК-овом Полицијом и обавештава их да ће пошиљка муниције, наручена пре претреса његових просторија, стићи на Косово 6. новембра 2002. Када је 7. новембра 2002., са једним даном закашњења, стигла пошиљка са 182,250 метака УНМИК-ова Полиција је запленила муницију и доставила листу заплењених артикала.
20. Након претреса његове радње у Гњилану, жалилац је затражио да и његове остале радње у Приштини, Пећи, Урошевцу и Ораховцу престану са продајом муниције и врате сву преосталу робу у радњу у Гњилану. 12. новембра 2002. УНМИК-ова Полиција је запленила 4072 метка, који су били враћени у радњу у Гњилану, и поново доставила жалиоцу листу заплењених артикала.
21. Дана 28. децембра 2002. УНМИК-ов Међународни истражни судија издао је још један налог за претрес куће и возила жалиоца, али није јасно да ли је током претреса нешто заплењено.
22. Не постоје индикације да је након другог претреса спроведена даља истрага у вези са наводном криминалном активношћу жалиоца.

23. Дана 10. априла 2003. адвокати жалиоца су послали писмо председнику Окружног суда у Гњилану у коме траже повраћај заплећене робе. У писму наводе да је Међународни јавни тужилац рекао жалиоцу да није планирао да започне било какав кривични поступак против жалиоца јер за то нема основа. Исти тврде да је, стога, по члану 209 Закона о кривичном поступку Социјалистичке Федеративне Републике Југославије (СФРЈ) (*Службени гласник СФРЈ, бр. 26/86*), који је у то време био на снази захваљујући УНМИК-овој Уредби бр. 1999/24 о Закону примењивом на Косову од 12. децембра 1999. заплећена имовина треба одмах да се врати пошто тужилац није нашао никакве доказе о кривичном прекршају.
24. Такође 10. априла 2003. адвокати жалиоца написали су писмо УНМИК-овом Међународном тужиоцу који је тражио налог за претрес и захтевао да се муниција врати жалиоцу. У писму истичу да ће испоштовати важне одредбе УНМИК-ове Административне наредбе 2003/1 која имплементира УНМИК-ову уредбу бр. 2001/7 о ауторизацији поседовања оружја на Косову од 17. јануара 2003. везано за складиштење муниције. У истом писму адвокати жалиоца су се такође позвали на разговор између жалиочевих заступника и УНМИК-овог Међународног тужиоца по питању недостатка правних основа за кривично гоњење жалиоца. У писму стоји да ће уништавање муниције нанети непоправљиву штету жалиоцу. Истог дана, адвокати жалиоца послали су писмо УНМИК-овом Међународном судији који је наложио претрес, понављајући горе наведене изјаве.
25. Жалилац је 6. јуна 2003. у писму УНМИК-овој Полицији и полицијској служби Косова детаљно изнео горе наведене догађаје, и затражио дозволу за продају муниције у складу са УНМИК-овом Административном наредбом бр. 2003/1 назначивши да је, током једног ранијег разговора обављеног 26. марта 2003. године са УНМИК-овим Међународним јавним тужиоцем задуженим за кривичну истрагу, сазнао да ће муниција напослетку бити уништена.
26. 20. јуна 2003. УНМИК-ова Полиција у Гњилану одговорила је жалиоцу да је “регулисање прописа о легализацији радњи за продају муниције и остале ловачке опреме у току.”
27. Дана 24. априла 2004. из канцеларије омбудсмана за Косово послато је писмо Заменику СПГС за полицију и судство, тражећи од истог да истакне правну одредбу УНМИК-а којом се налаже одбацавање права жалиоца на вођење овакве врсте трговине. У писму од 16. децембра 2004. Главни заменик СПГС одговорио је да:

“власништво над оружјем, контрола, поседовање и употреба истог на територији Косова у било какве сврхе, укључујући трговину, подлежу строгим захтевима и ограничењима које су у склопу УНМИК-овог законодавства пуноважна све време трајања његовог мандата.

Ово је суштински ствар безбедности и мора се сходно томе поштовати.

У периоду трајања актуелног развоја и финализације опсежног законског оквира који регулише лов, подвргнут процесу утврђивања присуства неопходних услова безбедности од стране надлежних органа, лов на територији Косова је правоснажно суспендован.

Ако и када се задовоље сви критеријуми за одобрење лова на територији Косова, и омогући безбедност животне средине, УНМИК-ова Уредба се може користити за регулисање трговине и увоза ловачког оружја, укључујући муницију и опрему" (наглашено у оригиналу).

28. Дана 10. фебруара 2004. невладина организација Центар за ресурсе кривичне одбране упутила је писмо УНМИК-овој Канцеларији правних послова, у коме пита које кораке треба да преузме да разреши ситуацију, с обзиром на УНМИК-ову Уредбу бр.2000/47 од 18. августа 2000. о статусу, привилегијама и имунитету КФОР-а, УНМИК-а и њиховог особља на Косову која забрањује било какав правни лек који је жалилац могао уложити против УНМИК-а.
29. 18. јуна 2008. у свом писму председнику Окружних судова у Гњилану и Приштини, као и УНМИК-овим Међународним јавним тужиоцима и косовским Јавним тужиоцима у Гњилану и Приштини, жалилац даје сажетак чињеница свог случаја и захтева потврду да се против њега не води никакав законски поступак у дотичним судовима или канцеларијама тужилаца. Председник Окружног суда Гњилана и Канцеларија окружног јавног тужиоца, обоје су одговорили да код себе немају увид у предмет жалиоца. Окружни јавни тужилац је изјавио да су писма адресирана на УНМИК-овог Међународног јавног тужиоца прослеђена УНМИК-овом Одељењу правде у Приштини.
30. Из канцеларије Специјалног тужиоца Косова је 12. септембра 2008. послато писмо жалиоцу у коме је приспојена судска Пресуда Специјалног тужиоца од 8. августа 2008. којом се одбацују кривичне оптужбе подигнуте против жалиоца. У Пресуди Специјалног тужиоца стоји да је 22. јануара 2003. и 27. јануара 2003. од жалиоца заплешено још око 1,070 паковања муниције. Специјални тужилац закључује да "следи да у периоду када је водио своју фирму, дотични је имао важећу дозволу па се његово пословање не може сматрати нелегалним".
31. 22. септембра 2008. жалилац је уложио жалбу на Пресуду Специјалног тужиоца, тражећи објашњење зашто је предмет лежао у канцеларији тужиоца шест година пре него што је одбачен, наводећи да је било много ситуација током поступка против њега када је дошло до кршења правила кривичног поступка, и захтевајући да му се врати заплешена документација и муниција. Он је такође захтевао детаљну информацију о правној основи за гласине о уништеној муницији која је била пребачена у контингент америчког штаба КФОР-а при кампу "Бондстил" у области Гњилане.
32. Дана 9. децембра 2008. године, одговорности УНМИК-а у области полиције и правосуђа на Косову су престале, а мисија владавине права Европске уније на Косову (ЕУЛЕКС) преузела је пуну оперативну контролу у области владавине права, након саопштења председника Савета безбедности Уједињених нација, 26. новембра 2008. године (S/PRST/2008/44), којим се поздравља даље ангажовање Европске уније на Косову.
33. Дана 9. фебруара 2009. правни заступник наследника жалиоца је у писму упућеном Међународном тужиоцу ЕУЛЕКС-а, одговорном за преузимање канцеларије Специјалног тужиоца Косова, затражио доношење одлуке о питањима споменутим у захтеву жалиоца од 22. септембра 2008. Међународни тужилац ЕУЛЕКС-а је у одговору изјавио да ЕУЛЕКС нема овлашћење да уништи артикле које је УНМИК запленио и да жалилац мора да тражи надокнаду од одговарајућих надлежних органа.

34. Правни заступник наследника доставља одговор Главном међународном тужиоцу ЕУЛЕКС-а 25. јула 2009. у коме стоји да би, иако је свестан овлашћења ЕУЛЕКС-а, канцеларија Специјалног тужиоца под ЕУЛЕКС-ом ипак требало да чува сву документацију држану у канцеларији док је била под УНМИК-ом, па би тако могли да одговоре на захтев од 22. септембра 2008.
35. ЕУЛЕКС-ов Главни међународни тужилац доставио је одговор у септембру 2009. године, где наводи да, пошто се предмет жалиоца сматрао затвореним у време примопредаје надлежности, ЕУЛЕКС није могао да поседује никакве доказе које је држао УНМИК, и то је требало да се разреши пре примопредаје. Он даље наводи да је ЕУЛЕКС пронашао једну фасциклу "у згради УНМИК-а" са листом заплених артикала и књиговодственом евиденцијом, али да није било записа о томе шта се десило са дотичним артиклима након 2002. У одговору такође стоји да ЕУЛЕКС није могао да пронађе записе о уништењу поменутих артикала од стране КФОР-а, и да би за добијање таквих података вероватно био неопходно упутити директно захтев КФОР-у.
36. Заступник наследника је 25. септембра 2009. проследио Комисији да су они, у међувремену, контактирали контингент америчког КФОР-а по питању налога за уништење било каквих доказа у предмету жалиоца. Амерички КФОР је на то рекао жалиоцу да директно контактира одговорну институцију тј. УНМИК.
37. У прилог поднеску од 25. септембра 2009. заступник наследника приспојио је две потписане изјаве из косовског удружења ловаца у којима је назначено да од септембра 2009. није било начина да се на територији Косова муниција за лов и спорт добије легалним путем. Једини начин за добијање овакве муниције био је преко црног тржишта.

III. ЖАЛБА

38. Жалилац се конкретно жали да је УНМИК нарушио његово право на уживање основних људских права и слобода из Светске декларације о људским правима (СДЉП) независно од међународног статуса територије на којој особа живи (Члан 2 из СДЉП), права на забрану дискриминације и једнаке заштите пред законом (Члан 7 из СДЉП), права на делотворни правни лек пред народним трибуналом (Члан 8 из СДЉП), и права на забрану произвољног лишавања имовине (Члан 17 из СДЉП).
39. У прилог горе наведеном, жалилац тврди да је УНМИК одговоран за кршење права на правично и јавно саслушање у разумном временском оквиру и права на приступ суду, загарантованим чланом 6 § 1 Европске конвенције о људским правима (ЕКЉП), права на делотворни правни лек загарантованог Чланом 13 из ЕКЉП, као и права на забрану дискриминације приликом уживања својих права загарантованог чланом 14 из ЕКЉП.

IV. ПРАВО

40. Пре него што почне да разматра меритум предмета, Комисија мора прво да одлучи да ли да прихвати предмет, узимајући у обзир критеријуме прихватљивости из Одељака 1, 2 и 3 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12.

41. У првој групи примедби од 28. новембра 2008. СПГС тврди да је предмет *prima facie* неприхватљив пошто жалилац није успео да обезбеди све релевантне податке због којих је дошло до наводног кршења људских права сходно Одељку 11.1 УНМИК-ове Уредбе бр. 2006/12.

42. У свом другом поднеску на прихватљивост, СПГС тврди да је жалба *prima facie* неприхватљива пошто жалилац није искористио све доступне правне лекове. Конкретно, СПГС тврди:

"Из поднешене документације долази се до закључка да су административне грешке могле да се догоде на нивоу општинске администрације. Потребно је упутити административни апел општини Гњилане поводом захтева за надокнадом заплењене имовине, узевши у обзир одлуку Специјалног тужиоца Косова од 8. августа 2008. Она би помогла апел, уколико канцеларија Специјалног тужиоца Косова у Приштини изда накнадну одлуку или обезбеди даље информације у вези са заплењеном имовином. Захтев за апелом против судског поступка може се упутити Окружним или Врховним судовима."

43. У свом накнадном објашњењу од 3. јула 2009. СПГС тврди следеће:

"Из документације коју је поднео жалилац сазнаје се да је 8. августа 2008. Канцеларија специјалног тужиоца Косова (КСТК) донела одлуку којом се одбацују све кривичне оптужбе против г. Морине. У одговор на ову пресуду, г. Морина је затражио од КСТК да му буду враћени имовина и пословна документација. Изгледа да г. Морина још увек није добио одговор на горе поменут захтев. Пошто његов захтев није решен, жалилац мора да сачека крајњи одговор који би требало да реши питање правног лека који жалилац тражи. У зависности од препорука Специјалног тужиоца, породица г. Морине, која заступа г. Морину након његове смрти 19. новембра 2008. ће можда морати да се обрати Општини Гњилане и/или КФОР-у путем одговарајућих административних процедура, како би добили накнаду коју траже."

44. На почетку, Комисија је одбила тврдњу да жалба није потпуна у смислу Одељка 11.1 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12. Комисија је забележила да је у својој првобитној жалби жалилац већ навео све податке неопходне за њено разрешавање.

45. Пободом замерке СПГС на немогућност коришћења правног лека, Комисија је забележила да правни лек које је СПГС предложио немају никакву законску основу или барем никакву основу коју је УНМИК у стању да идентификује. Након што су идентификоване административне процедуре, чак и да су постојале, не баве се предметом жалбе, тј. наводним незаконитим кривичним гоњењем ради заплењивања робе од жалиоца. Иако је УНМИК-ов Општински администратор општине Гњилане можда такође имао удела *ultra vires* у одобравању продаје муниције, сам чин одузимања дозволе за продају муниције наводно није лишио жалиоца његове имовине, нити га је подвргао наводно продуженој кривичној истрази.

46. Пошто СПГС сматра да горе наведени правни лек обезбеђује грађанско правно средство за узимање имовине од жалиоца, Комисија бележи навод жалиоца да такво средство не постоји у закону. Како СПГС није био у стању да идентификује законску основу за оваква правни лек, Комисија је мишљења да мора да размотри

меритум овог предмета. Иако је СПГС покренуо горе наведена питања током фазе прихватљивости поступка, Комисија истиче да у случајевима кад је питање прихватљивости у тесној повезаности са меритумом жалбе, Комисија може, сходно Правилу 31*bis* свог Правилника, да прихвати меритум предмета под условом да нема других препрека за прихватљивост (види Саветодавна комисија за људска права, *R.P.*, nos. 120/09 и 121/09, одлука од 26. новембра 2010).

47. Нису установљени други разлози на основу којих би жалба била проглашена неприхватљивом.

ИЗ ОВИХ РАЗЛОГА,

Комисија, једногласно,

ПРОГЛАШАВА ЖАЛБУ ПРИХВАТЉИВОМ.

Раџеш ТАЛВАР
Извршни службеник

Марек НОВИЦКИ
Председавајући